

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 14.6.2011
KOM(2011) 327 v konečném znění

ZELENÁ KNIHA

**Posilování vzájemné důvěry v evropském soudním prostoru – Zelená kniha o
uplatňování právních předpisů EU souvisejících s trestním soudnictvím v oblasti
zadržení**

OBSAH

1.	Účel	2
2.	Jaké jsou zájmy EU v této oblasti?	3
3.	Vztah mezi nástroji vzájemného uznávání a zadržením	3
3.1.	Evropský zatýkací rozkaz (EZR)	4
3.2.	Předávání vězňů	5
3.3.	Probace a alternativní sankce	6
3.4.	Evropský příkaz k výkonu dohledu.....	7
3.5.	Provádění.....	8
4.	Otázka vazby	8
4.1.	Doba trvání vazby	9
4.2.	Pravidelný přezkum důvodů uvalení vazby / zákonné maximální lhůty	10
5.	Děti.....	11
6.	podmínky zadržení	11
6.1.	Stávající činnosti související se zadržením na úrovni EU	11
6.2.	Monitorování podmínek zadržování ze strany členských států	12
6.3.	Evropská vězeňská pravidla	12
7.	Veřejné konzultace.....	13
	PŘÍLOHY.....	15
	Tabulka 1: Počet osob umístěných ve věznicích v Evropské unii v období 2009–2010	15
	Tabulka 2: Stávající činnosti podpory na úrovni EU	18

1. ÚČEL

Komise hodlá prověřit, do jaké míry mají otázky související se zadržením¹ dopad na vzájemnou důvěru a následně i na vzájemné uznávání a justiční spolupráci v Evropské unii obecně. I když jsou podmínky zadržení a správa věznic odpovědností členských států, Komise má o tuto otázku zájem vzhledem ke stěžejnímu významu zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí pro prostor svobody, bezpečnosti a práva.

Pokud má vzájemné uznávání efektivně fungovat, musí existovat společný základ, aby si mohly soudní orgány vzájemně důvěřovat. Členské státy musí vzájemně lépe poznat systémy trestního soudnictví.

Rada ve své, usnesení o cestovní mapě pro posílení procesních práv podezřelých osob v trestním řízení² uvádí, že „*Doba, po kterou může být osoba držena ve vazbě před tím, než je případ projednáván před soudem, a v průběhu soudního řízení, se v různých členských státech velice liší. Příliš dlouhá doba vazby přináší člověku újmu, může poškodit justiční spolupráci mezi členskými státy a nepředstavuje hodnoty, které Evropská unie zastává*“.

Rada vyzvala Komisi k předložení zelené knihy o vazbě. Tento dokument, který je součástí souboru předpisů týkajících se procesních práv, je odpovědí Komise na tuto žádost Rady.

Zelená kniha se zabývá souhrou mezi podmínkami zadržení a nástroji vzájemného uznávání, jako např. evropský zatýkácí rozkaz, jakož i vazbou, a zahajuje konzultaci s širokou veřejností prostřednictvím zde uvedených deseti otázek.

Ve Stockholmském programu³ je Komisi doporučeno, aby se zamyslela nad otázkou zadržení a souvisejícími záležitostmi: „*Evropská rada se domnívá, že je třeba vyvinout úsilí o posílení vzájemné důvěry a účinnější uplatňování zásady vzájemného uznávání v oblasti zadržení. Je třeba i nadále usilovat o prosazování výměny osvědčených postupů a podporovat provádění Evropských vězeňských pravidel, která schválila Rada Evropy. Mohly by se rovněž řešit otázky, jako jsou alternativy k trestu odnětí svobody, pilotní projekty týkající se zadržení a osvědčené postupy v oblasti vězeňské správy. Evropská komise se vyzývá, aby se nad touto otázkou dále zamyslela v rámci možností skýtaných Lisabonskou smlouvou.*“

Evropský parlament několik let vyzývá Komisi, aby učinila opatření v souvislosti s různými záležitostmi v oblasti zadržení. Evropský parlament ve svém usnesení o Stockholmském programu⁴ vyzývá k vytvoření prostoru trestního soudnictví EU, který se bude budovat mj. prostřednictvím minimálních norem pro podmínky ve vězeňských a vazebních zařízeních a společného souboru práv vězňů v EU. Evropský parlament tuto záležitost opětovně zdůrazňuje ve svém písemném prohlášení z února 2011 o porušování základních práv zadržovaných osob v Evropské unii⁵.

¹ Zadržení je zde chápáno jako zadržení po spáchání trestného činu v souladu s čl. 5 odst. 1 písm. a), b) a c) Evropské úmluvy o lidských právech, nikoli pro jiný účel (např. zadržení přistěhovalců).

² Usnesení o cestovní mapě pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení (Úř. věst. C 295, 4.12.2010, s. 1).

³ Úř. věst. C 115, 4.4.2010, s. 1.

⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2009 o sdělení Komise o prostoru svobody, bezpečnosti a práva ve službách občanům – Stockholmský program, P7_TA(2009)0090.

⁵ Písemné prohlášení poslanců EP o porušování základních práv zadržovaných osob – 6/2011, 14.2.2011.

2. JAKÉ JSOU ZÁJMY EU V TÉTO OBLASTI?

Záležitosti týkající se zadržování, ať již osob ve vazbě nebo odsouzených osob, jsou odpovědností členských států. Existují však důvody, aby se Evropská unie těmito záležitostmi bez ohledu na zásadu subsidiarity zabývala.

Záležitosti spojené se zadržováním spadají do kompetence Evropské unie, neboť jsou zaprvé významným aspektem práv, které je třeba zaručovat s cílem podpořit vzájemnou důvěru a zajistit bezproblémové fungování nástrojů vzájemného uznávání, a zadruhé musí Evropská unie dostát jistým hodnotám.

Komise za účelem podpory vzájemné důvěry musí v oblasti trestního soudnictví posílit procesní práva stanovením minimálních předpisů týkajících se podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení. Stanovení minimálních předpisů týkajících se ochrany práv jednotlivců neprospěje v Unii jen jim samotným, ale rovněž pomůže zlepšit vzájemnou důvěru, která je nezbytná pro vyvážení opatření v oblasti justiční spolupráce, jež zvyšují pravomoci státních zástupců, pracovníků soudů a vyšetřovatelů.

Za tímto účelem Komise vytvořila soubor opatření týkajících se procesních práv podezřelých a obviněných osob⁶, která přispějí k dosažení nezbytné vzájemné důvěry mezi pracovníky v soudnictví a přitom zohledňují rozdíly mezi právními tradicemi a systémy členských států.

Komise již zdůraznila, že dodržování základních práv v rámci EU je zásadní pro budování vzájemné důvěry mezi členskými státy. Nedostatek důvěry v účinnost základních práv v členských státech uplatňujících právo Unie by bránil zejména fungování a prohlubování nástrojů spolupráce v prostoru svobody, bezpečnosti a práva⁷.

Listina základních práv Evropské unie stanoví normu, kterou musí všechny státy EU při provádění právních předpisů EU dodržet. Evropský soud pro lidská práva rozhodl, že nepřipustné podmínky zadržení mohou představovat porušení článku 3 Evropské úmluvy o lidských právech. Článek 4 Listiny základních práv EU má identické znění s článkem 3 Evropské úmluvy o lidských právech; tato dvě ustanovení mají shodnou působnost a význam. Ustanovení čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv EU rovněž stanoví, že nikdo nesmí být vydán do státu, v němž mu hrozí vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven zejména nelidskému či ponižujícímu zacházení.

Přesto, že právní předpisy i trestní řízení všech členských států podléhají pravidlům Evropské úmluvy o lidských právech a musí při uplatňování práva EU respektovat Listinu základních práv EU, stále přetrvávají pochybnosti ohledně způsobu, jakým jsou tato pravidla v EU dodržována.

3. VZTAH MEZI NÁSTROJI VZÁJEMNÉHO UZNÁVÁNÍ A ZADRŽENÍM

Podmínky zadržení mohou mít přímý dopad na bezproblémové fungování zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí. Osoby ve vazbě jakož i odsouzení vězni mají právo na

⁶ Návrhy se budou zabývat právem na tlumočení a překlad v trestním řízení (směrnice 2010/64/EU přijatá v říjnu 2010), právem na informace v trestním řízení, na přístup k právnímu zastoupení, právem komunikovat v průběhu zadržení, ochranou zranitelných podezřelých a obviněných osob a právem na přístup k právní pomoci.

⁷ „Strategie účinného uplatňování Listiny základních práv Evropskou unií“ – KOM(2010) 573.

přiměřený standard podmínek zadržení. Přeplnění věznic a údajné špatné zacházení se zadrženými osobami mohou narušovat důvěru, která je nezbytná pro podporu justiční spolupráce v Evropské unii.

Zásada vzájemného uznávání vychází z myšlenky existence vzájemné důvěry mezi členskými státy. Soudní rozhodnutí mají být uznávána jako rovnocenná a vykonávána v celé Unii bez ohledu na to, kde bylo rozhodnutí vydáno. Tato myšlenka vychází z předpokladu, že ačkoli systémy trestního soudnictví v Evropské unii nejsou stejné, jsou přinejmenším rovnocenné. Soudní rozhodnutí obvykle vykonávají soudci ve vykonávajícím státě. Tito soudci si musí být jisti, že původní rozhodnutí bylo spravedlivé (tzn. že při rozhodování nebyla porušena práva dotčené osoby) a že po předání osoby do jiného členského státu budou plně dodržena její práva.

Bez vzájemné důvěry v oblasti zadržování nebudou nástroje Evropské unie spočívající ve vzájemném uznávání, které se týkají zadržování, řádně fungovat, protože může dojít k tomu, že některý členský stát nebude chtít uznat a vykonat rozhodnutí orgánů jiného členského státu. Mohlo by být obtížné rozvíjet užší justiční spolupráci mezi členskými státy, pokud nebude vynaloženo další úsilí na zlepšení podmínek zadržení a podporu vytvoření alternativ k zadržení.

Otázka podmínek zadržení se potenciálně dotýká řady nástrojů vzájemného uznávání. Mezi dotčené nástroje patří: rámcové rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu, rámcové rozhodnutí Rady o předávání vězňů, rámcové rozhodnutí Rady o vzájemném uznávání alternativních sankcí a probace a rámcové rozhodnutí Rady o evropském příkazu k výkonu dohledu.

3.1. Evropský zatýkací rozkaz (EZR)⁸

EZR vyžaduje, aby si členské státy navzájem předávaly hledané osoby pro účely účasti na soudním jednání i pro účely výkonu trestu po odsouzení, a proto je relevantní jak pro vazbu, tak pro výkon trestu odnětí svobody.

I když se ukázalo, že EZR je velmi užitečným nástrojem, aby pachatelé trestné činnosti nemohli využívat hranic k vyhýbání se spravedlnosti, zejména v souvislosti s vážnými trestnými činy a organizovanou trestnou činností s přeshraničním rozměrem, musí být při jeho uplatňování dodržována základní práva včetně základní zásady vzájemného uznávání. Ustanovení čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí o EZR stanoví, že členské státy mají povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady, včetně článku 4 Listiny základních práv EU a článku 3 Evropské úmluvy o lidských právech, a neukládá justičním orgánům povinnost, aby předaly osobu, pokud jsou s ohledem na okolnosti případu přesvědčeny, že by po předání byla porušena její základní práva v důsledku nepřijatelných podmínek zadržení.

Se zadrženými, na něž se vztahuje evropský zatýkací rozkaz, se však musí zacházet s minimální úrovní přísnosti, která odpovídá podmínkám článku 4 Listiny základních práv EU a článku 3 Evropské úmluvy o lidských právech. Poslední uvedený článek byl nedávno uplatněn v řízení týkajícím se EZR, kde bylo předání napadeno z důvodu, že ve vydávajícím státě byly údajně nevhodné podmínky zadržení (viz rámeček níže).

⁸ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 (Úř. věst. L 190, 18.7.2002, s. 1).

Příklad: Irský nejvyšší soud v nedávném rozsudku v případě ministr pro spravedlnost, rovnost a právní reformu v. Robert Rettinger ze dne 23. července 2010 v rámci odvolacího řízení zrušil rozhodnutí irského vrchního soudu o předání podezřelé osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu vydávajícímu státu. Nejvyšší soud věc postoupil vrchnímu soudu k přehodnocení s ohledem na veškerý materiál, který má k dispozici, aby důkladně posoudil, zda existuje reálné riziko, že s předávanou osobou bude zacházeno v rozporu s článkem 3 Evropské úmluvy o lidských právech. Irský nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí odvolával na řadu případů týkajících se podmínek zadržení, ve kterých Evropský soud pro lidská práva došel k závěru, že stěžovatelé jsou zadržováni v podmínkách, které jsou nelidské a ponižující.

V tomto případě bylo proto předání napadeno z důvodů souvisejících s otázkami zadržení vzhledem k tomu, že se jevílo, že podmínky ve vydávajícím státě neodpovídají normám Listiny základních práv EU a Evropské úmluvy o lidských právech.

Problémy vznikají jak ve stádiu vazby, tak v průběhu výkonu trestu odnětí svobody⁹. Soudní orgán může považovat takovýto argument související se zadržením v konkrétním případě za přesvědčivý a může předání odmítnout. I když výsledkem není odmítnutí, „vysoká úroveň důvěry mezi členskými státy“ (citovaná jako základ systému evropského zatýkacího rozkazu v 10. bodě odůvodnění rámcového rozhodnutí) je narušena, když soudní orgány musí opakovaně stavět tuto důvěru oproti uznaným nedostatkům souvisejícím se zadržením.

Vzhledem k právu na urychlené konání soudního jednání zakotvenému v čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, mohou mít členské státy vykonávající evropský zatýkací příkaz v případech, kdy je doba vazby nepřiměřeně dlouhá, námitky proti použití nástroje, jenž má umožnit rychlé předání osob, které mají být postaveny před soud, pokud existuje riziko, že stráví měsíce čekáním na soudní jednání v zahraniční věznici, zatímco by mohly zůstat ve svém domácím prostředí do doby, kdy vydávající stát bude na soudní jednání připraven.

3.2. Předávání vězňů

Do 5. prosince 2011 má být provedeno rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008¹⁰ o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody. Zavádí se jím systém předávání odsouzených vězňů zpět do členského státu státní příslušnosti nebo místa jejich obvyklého pobytu (nebo do členského státu, se kterým mají úzké vazby). Ustanovení čl. 3 odst. 4 stanoví, že členské státy mají povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady. Skutečnost, že odsouzená osoba bude moci vykonat trest ve svém domovském státě, by měla usnadnit její společenskou rehabilitaci.

Příklad: Peter je státním příslušníkem členského státu A. V členském státě B, kde má své obvyklé bydliště, je odsouzen za trestný čin na dva roky nepodmíněně. Orgány členského státu B ho mohou bez vyžádání si jeho souhlasu vrátit do členského státu A pro výkon trestu.

Prekážkou pro předávání vězňů by mohlo být, že podmínky zadržení jsou vnímány jako špatné nebo existuje riziko, že podmínky nedosahují minimálních norem dle požadavků Evropských vězeňských pravidel Rady Evropy. Odsouzené osoby, které si předání nepřejí, by se mohly snažit argumentovat tím, že předáním by byly vystaveny riziku nelidského nebo ponižujícího zacházení.

⁹ Viz zpráva Komise o provádění evropského zatýkacího rozkazu – KOM(2011) 175, 11.4.2011.

¹⁰ Rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 (Úř. věst. L 327, 5.12.2008, s. 27).

Rámcovým rozhodnutím se ruší požadavek, že odsouzená osoba musí s předáním souhlasit. To znamená, že případnému porušování základních práv po předání musí být věnována ještě větší pozornost. Lepší přístup k informacím o podmínkách ve vězeních a systémech trestního soudnictví v jiných státech umožňují vystavujícím státům zohlednit před zahájením předání všechny důležité faktory.

Rizikem je, že předávání může být využíváno k uvolnění přeplněných věznic v jednom členském státě a může způsobovat přeplnění v jiném. To může být problémem zejména, pokud jeden členský stát má vysoký podíl vězňů, kteří jsou státními příslušníky jiného, např. sousedícího, členského státu.

Pro úspěšné fungování rámcového rozhodnutí představuje potenciální problémy rozdílnost právních předpisů týkajících se výkonu trestu odnětí svobody v jednotlivých členských státech. Pokud je někdo odsouzen v jednom členském státě k trestu odnětí svobody, který bude vykonán v jiném státě, je pro danou osobu podstatné vědět, kolik z tohoto trestu bude muset ve skutečnosti vykonat. Členské státy mají různá pravidla týkající se podmíněného nebo předčasného propuštění¹¹, což může být překážkou pro předávání, pokud by dotyčná osoba musela nakonec vykonat delší trest ve členském státě, do kterého byla předána, než ve státě, ve kterém byla odsouzena. Existuje riziko, že systém předčasného propuštění ve vykonávajícím státě je méně štedrý systém ve vydávajícím (odsuzujícím) státě. Evropský soud pro lidská práva rozhodl¹², že pokud k této situaci došlo, nebyla „vyloučena možnost, že de facto výrazně delší trest odnětí svobody ve vykonávajícím státě může být podnětem k prozkoumání vzhledem k článku 5 Evropské úmluvy o lidských právech (právo na svobodu a bezpečnost), a tím může být odsuzující (vydávající) stát podle tohoto článku veden k odpovědnosti“¹³.

3.3. Probace a alternativní sankce

Do 6. prosince 2011 má být provedeno rámcové rozhodnutí Rady 2008/947/SVV ze dne 27. listopadu 2008¹⁴ o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty.

Rámcové rozhodnutí se týká fáze výkonu trestu odnětí svobody. Uplatňuje zásadu vzájemného uznávání pro mnohé alternativy vazby a opatření usnadňující předčasné propuštění. Ustanovení čl. 1 odst. 4 stanoví, že členské státy mají povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady. Rozhodnutí o probaci nebo jiná alternativní sankce by byla

¹¹ V některých členských státech existuje automatické předčasné propuštění vězňů, v některých existují diskreční mechanismy a další kombinují jak diskreční, tak automatická ustanovení. Rovněž existují rozdíly v systémech monitorování pachatelů, kteří byli předčasně propuštěni z vězení, a možnostech (či jiných způsobech), jak si vězni mohou zasloužit prominutí trestu díky práci vykonávané po dobu uvěznění. Mezi členskými státy jsou také rozdíly, pokud jde o způsob výkonu trestu odnětí svobody. Některé státy umožňují vězňům výkon trestu odnětí svobody během víkendů či večerů, zatímco v jiných existují ustanovení o každodenním zadržení. Tyto druhy výkonu trestu naopak vůbec neexistují v mnoha členských státech, které naproti tomu staví na využití trestu odnětí svobody v „tradičnějším“ smyslu.

¹² Konečné rozhodnutí o přípustnosti žaloby č. 28578/03, *Szabó v. Švédsko*, 27. června 2006.

¹³ Viz Dirk van Zyl Smit a Sonja Snacken, *Zásady evropského vězeňského práva a politiky (Principles of European Prison Law and Policy)*. Penologie a lidská práva (Penology and Human Rights), OUP, 2009, kapitola 8, vydání.

¹⁴ Rámcové rozhodnutí Rady 2008/947/SVV ze dne 102. listopadu 2008 (Úř. věst. L 337, 16.12.2008, s. 27).

vykonána v členském státě jiném, než ve kterém byla daná osoba odsouzena, a může být vykonána v jakémkoli členském státě, pokud k tomu dá dotyčná osoba souhlas.

Příklad: Anna je státní příslušnicí členského státu A, ale je na dovolené v členském státě B. Namísto trestu odnětí svobody je odsouzena za trestný čin v členském státě B k obecně prospěšným pracím. Může se vrátit do svého domovského členského státu a orgány tohoto členského státu jsou povinny uznat trest obecně prospěšných prací a dohlédnout na to, že je Anna vykoná.

Rámcové rozhodnutí uplatňuje zásadu vzájemného uznávání pro mnohé z těchto alternativ vazby a opatření usnadňujících předčasné propuštění. Jeho správné uplatňování by znamenalo, že ve všech právních systémech v Unii by byla dostupná probační opatření a alternativy k trestu odnětí svobody. Tato opatření pak mohou být podporována na úrovni Unie, aby členské státy mohly řádně a účinně uplatňovat tato pravidla.

3.4. Evropský příkaz k výkonu dohledu

Do 1. prosince 2012 má být provedeno rámcové rozhodnutí Rady 2008/829/SVV ze dne 23. října 2009¹⁵ o uplatnění zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby. Článek 5 stanoví, že členské státy mají povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady.

Evropský příkaz k výkonu dohledu se týká předběžného propuštění ve fázi před soudním jednáním. Umožní přenést nevazební opatření dohledu z členského státu, kde je nerezident podezřelý ze spáchání trestného činu, do členského státu, kde obvykle pobývá. Toto umožní, aby podezřelá osoba byla předmětem opatření dohledu ve svém domovském členském státě až do zahájení soudního jednání v cizím členském státě, a to v budoucnosti umožní omezit vazbu nerezidentů Evropské unie.

Příklad: Hans, který je rezidentem členského státu A, je v členském státě B zatčen a obviněn z trestného činu. Soudní jednání nezačne dříve než za šest měsíců. Pokud by byl rezidentem členského státu A, soudce by ho nejspíše propustil na kauci s podmínkou povinnosti hlásit se na policii. Soudce to však není ochoten schválit, protože Hans žije v jiném členském státě a do doby konání soudního jednání se tam vrátí. Soudce má obavu, že se Hans nevrátí a že by dokonce mohl uprchnout. Podle evropského příkazu k výkonu dohledu může soudce Hansovi dovolit vrátit se do svého domova a přitom uložit podmínku hlášení se a přitom může požádat orgány členského státu A, aby zajistily, aby se Hans opravdu hlásil na policejní stanici v souladu s nařízením soudu v členském státě B.

Evropský příkaz k výkonu dohledu umožňuje použít namísto vazby několik alternativních druhů dohledu, jako např. povinnost osoby informovat příslušný orgán ve vykonávajícím státě o každé změně bydliště, zejména za účelem doručování předvolání ke slyšení nebo hlavnímu líčení v průběhu trestního řízení; povinnost zdržet se návštěv určitých lokalit ve vydávajícím nebo vykonávajícím státě; povinnost zdržovat se na konkrétně stanoveném místě během stanovené doby; omezení možnosti opustit území vykonávajícího státu; povinnost hlásit se v určené době určenému orgánu, povinnost složit určitou finanční částku nebo poskytnout jiný druh záruky nebo povinnost podrobit se léčbě závislosti na návykových látkách.

Využití systému evropského příkazu k výkonu dohledu je pro vydávající členský stát dobrovolné, díky čemuž je obtížné předvídat, jak tento systém budou vnitrostátní soudy uplatňovat a jak se bude navzájem ovlivňovat s EZR. Rovněž vzniká otázka, jak často bude evropský příkaz k výkonu dohledu využíván.

¹⁵ Rámcové rozhodnutí Rady 2009/829/SVV ze dne 23. října 2009 (Úř. věst. L 294, 11.11.2009, s. 20).

Pro jeho úspěšné fungování je zásadní vzájemná důvěra. Existuje však riziko, že tento nástroj nebude ve všech členských státech využíván jednotně, ale pouze mezi těmi státy, které si vzájemně důvěřují.

Mohlo by být podpořeno využití alternativních opatření vazby. Aby mohly členské státy řádně a efektivně uplatňovat pravidla týkající se evropského příkazu k výkonu dohledu a omezilo se umístování osob do vazby, mohlo by uplatňování EZR podpořit využití alternativních opatření, jako např. dohled pomocí elektronických zařízení.

3.5. Provádění

Předtím než budou rámcová rozhodnutí provedena do vnitrostátních právních předpisů (v letech 2011 a 2012), měla by být vyřešena otázka, zda podmínky zadržení odpovídají tomu, aby upevnilly vzájemnou důvěru a odstranily překážky v uplatňování nástrojů vzájemného uznávání v celé Unii.

Je důležité, aby je členské státy neprodleně provedly do vnitrostátních právních předpisů a správně je uplatňovaly. Komise hodlá členským státům poskytovat pomoc a rady týkající se osvědčených postupů a od roku 2010 bude pokračovat v organizaci svých regionálních seminářů o provádění, neboť byly považovány za důležitý aspekt procesu provádění.

OTÁZKY TÝKAJÍCÍ SE NÁSTROJŮ VZÁJEMNÉHO UZNÁVÁNÍ

1) *Vazba*: Jaké existují nevazební alternativy vazby? Fungují? Lze alternativy vazby podpořit na úrovni Evropské unie? Pokud ano, jak?

2) *Trest odnětí svobody*: Jaká jsou nejvýznamnější alternativní opatření k trestu odnětí svobody (např. obecně prospěšná práce nebo probace) ve vašem právním systému? Fungují? Lze probaci či jiná alternativní opatření trestu odnětí svobody podpořit na úrovni Evropské unie? Pokud ano, jak?

3) Domníváte se, že podmínky zadržení mohou mít vliv na řádné fungování EZR? A na fungování rámcového rozhodnutí o předávání vězňů?

4. OTÁZKA VAZBY

Zadržení lze nařídít, pouze pokud je dodržena povinnost související s právem na svobodu (čl. 5 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech), která úzce souvisí s presumpcí neviny¹⁶. Listina základních práv EU v čl. 48 odst. 1 stanoví, že „[k]aždý obviněný se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem“. Evropská úmluva o lidských právech v čl. 6 odst. 2 a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech¹⁷ rovněž obsahují ustanovení o presumpci neviny¹⁸. Vazba v kontextu této zelené knihy se vztahuje na dobu do pravomocného odsouzení¹⁹. Vazba v kontextu této zelené knihy se vztahuje na dobu do pravomocného odsouzení. Vazba je v soudních systémech všech

¹⁶ Viz zelená kniha Komise o presumpci neviny – KOM(2006) 174 ze dne 26.4.2006.

¹⁷ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.

¹⁸ Ustanovení čl. 48 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, čl. 14 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

¹⁹ Obdobně se ve většině členských států EU pojem „vazba“ v zelené knize používá v „širším“ smyslu a uvádí se ve spojitost se všemi vězni, kteří ještě nebyli pravomocně odsouzeni.

členských států opatření výjimečné povahy. Lze jej využít, pouze pokud jsou všechna ostatní opatření považována za nedostatečná. V některých evropských systémech se vazba dokonce řídí ústavní normou a mluví ve prospěch svobody v souladu s presumcí neviny. Tím jsou omezeny okolnosti, za kterých je povoleno vazbu využít, a jsou zavedena konkrétní kritéria a postupy pro její využívání. Např. by měla být využívána pouze poté, co soud stanoví, že existuje velké riziko, že obžalovaný uprchne, že představuje hrozbu pro společnost, oběti či svědky, nebo že bude bránit vyšetřování. Status zadržených obžalovaných by však měl být ve všech případech monitorován a jejich způsobilost k propuštění by měla být přezkoumávána po celou dobu rozhodování soudu. Případy, ve kterých jsou obžalovaní zadrženi, by měly být při sestavování plánu soudních jednání upřednostňovány. Zásada proporcionality v trestních věcech vyžaduje, aby donucovací opatření, jako např. vazba či alternativy k vazbě, byly využívány, pokud to je naprosto nezbytné a pouze na nutnou dobu. Vnitrostátní soudní orgány musí zajistit, aby v daném případě vazba obviněné osoby nepřesáhla přiměřenou dobu a aby byla dodržena zásada presumpce neviny a právo na svobodu. Zároveň musí být splněny potřeby zjištění při šetření trestných činů.

4.1. Doba trvání vazby

Doba, kterou osoba stráví ve vazbě, se od jednoho členského státu k druhému velice liší. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva stanoví, že vazba se musí považovat za výjimečné opatření a že co možná nejvíce by se měla využívat nevazební opatření dohledu. V praxi jsou však státní příslušníci jiného členského státu, pokud jde o možnost propuštění na kauci, často v nevýhodě, protože se má za to, že u nich je větší riziko uprchnutí než u obviněných, kteří jsou státními příslušníky dané země. Důsledkem je to, že ostatním žalovaným je pravidelně odpíráno propuštění a potažmo jejich právo na svobodu, a to pouze z důvodu, že mají méně vazeb k místu příslušnosti soudu.

V některých zemích neexistuje žádná zákonem upravená maximální doba vazby. Někde může být osoba držena ve vazbě až čtyři roky²⁰. Příliš dlouhé doby vazby přinášejí jednotlivcům újmu a zároveň může podlamovat vzájemnou důvěru v konkrétní členský stát.

Soudní orgán musí využívat nejmírnější vhodné donucovací opatření, tzn. zvolit alternativní opatření k vazbě, pokud to postačuje k vyloučení rizika útěku či opětovného spáchání trestného činu. Tyto orgány mohou vydat EZR, aby zajistily návrat osoby hledané pro účely účasti na soudním jednání, která byla propuštěna a bylo jí namísto vazby dovoleno vrátit se do jejího domovského státu. To by umožnilo soudcům vyváženěji využívat vazbu k propuštění osob, které spáchaly trestný čin a které nemají trvalé bydliště v místě jejich příslušnosti, na svobodu, a tím zkrátit doby uvalení vazby.

Nakonec i článek 47 Listiny základních práv Evropské unie a Evropská úmluva o lidských právech²¹ stanoví, že každý má právo na projednání jeho případu v přiměřené lhůtě či na stíhání na svobodě, přičemž při propuštění mohou být požadovány záruky na zajištění dostavení se k soudnímu jednání.

²⁰ Viz studie „Vazba v Evropské unii, Analýza minimálních norem pro vazbu a důvody k pravidelnému přezkoumání v členských státech EU (*Pre-trial detention in the European Union, An Analysis of Minimum Standards in Pre-trial Detention and the Grounds for Regular Review in the Member States of the EU*)“ vypracovaná univerzitami v Tilburgu (NL) a Greifswaldu (DE).

²¹ Ustanovení čl. 5 odst. 3 Evropské úmluvy o lidských právech.

4.2. Pravidelný přezkum důvodů uvalení vazby / zákonné maximální lhůty

Pravidelný přezkum důvodů uvalení vazby / zákonné maximální lhůty Vystává otázka, zda by vzájemnou důvěru mezi členskými státy zlepšily minimální normy týkající se ustanovení o přezkumu důvodů uvalení vazby a/nebo zákonných minimálních lhůtách pro vazbu.

Právo na urychlené konání soudního jednání a stíhání na svobodě (pokud pro vazbu neexistují naléhavé důvody) je důležitým právem. V některých členských státech existují pro vazbu zákonné maximální lhůty. Podle článku 5 Evropské úmluvy o lidských právech musí existovat možnost soudního přezkumu vazby, což má být vykládáno jako opakovaná povinnost orgánů odpovědných za vyšetřování a stíhání, aby pravidelně zdůvodňovaly prodloužení vazby podezřelého.

Rada Evropy ve svém doporučení na období 2006–13²² k ponechání ve vazbě stanoví podmínky využití tohoto institutu a stanoví záruky s cílem zamezit jeho zneužití. Doporučuje opatření, na základě kterého by soudní orgán periodicky přezkoumával důvody ponechání podezřelého ve vazbě.

Komise hodlá posoudit, zda by vzájemnou důvěru zlepšila právně závazná pravidla, např. minimální pravidla stanovená na úrovni EU týkající se pravidelného přezkumu důvodů zadržení.

OTÁZKY TÝKAJÍCÍ SE VAZBY

4) Pokud neexistují naléhavé důvody k držení obviněného ve vazbě, existuje povinnost jeho propuštění. Jak je tato zásada uplatňována ve Vašem právním systému?

5) Překážkou vzájemné důvěry mohou být lišící se praxe jednotlivých členských států týkající se pravidel pro a) zákonnou maximální délku vazby a b) pravidelnost přezkumu důvodů vazby. Jaký je Váš názor? Jaký důvod považujete za nejlepší pro omezení využívání vazby?

6) Soudy mohou vydat EZR, aby zajistily návrat osoby hledané pro účely účasti na soudním jednání, která byla propuštěna a bylo jí namísto vazby dovoleno vrátit se do jejího domovského státu. Využívají již soudci tuto možnost? Pokud ano, jak?

²² Přijato Výborem ministrů Rady Evropy dne 27. září 2006.

7) Bylo by pro posílení vzájemné důvěry výhodou, kdyby existovala minimální pravidla pro maximální doby vazby a pravidelný přezkum důvodů zadržení? Pokud ano, jak by toho šlo lépe dosáhnout? Jaká jiná opatření by omezila využívání vazby?

5. DĚTI

Pokud jde o vazbu, obzvláště zranitelnou skupinou jsou děti. Odnětí svobody má velmi negativní důsledky na harmonický vývoj dítěte a vážně narušuje jeho znovuzачlenění do společnosti. Nedávná studie²³ odhaluje rozdíly týkající se způsobu, jakým různé právní systémy řeší problematiku dětí. Minimální věková hranice trestní odpovědnosti se v EU pohybuje od osmi let ve Skotsku do šestnácti let v Portugalsku. V členských státech obvykle pro mladistvé platí zvláštní předpisy.

Na mezinárodní úrovni bylo učiněno několik opatření s cílem chránit práva dětí v trestním řízení, včetně v souvislosti s jejich zadržením. Článek 37 Úmluvy OSN o právech dítěte stanoví, že zatčení nebo zadržení dítěte se provádí pouze jako krajní opatření a na nejkratší nutnou dobu. S dětmi musí být zacházeno způsobem, který bere ohled na potřeby osoby daného věku, včetně jejich umístění odděleně od dospělých a práva udržovat styk se svou rodinou. Každé dítě zbavené svobody má právo okamžitého přístupu k právní nebo jiné odpovídající pomoci, jakož i právo odvolávat se k soudu nebo jinému příslušnému orgánu proti rozhodnutí o odnětí svobody.

OTÁZKA TÝKAJÍCÍ SE DĚTÍ

8) Existují nějaká konkrétní alternativní opatření k zadržení, která by mohla být pro děti zavedena?

6. PODMÍNKY ZADRŽENÍ

Řada rozsudků Evropského soudu pro lidská práva zdůrazňuje nedostatky v některých věznicích v rámci EU²⁴. Ve Stockholmském programu je uvedeno, že „[...] Je třeba i nadále usilovat o prosazování výměny osvědčených postupů a podporovat provádění Evropských vězeňských pravidel, která schválila Rada Evropy. Mohly by se rovněž řešit otázky, jako jsou alternativy k trestu odnětí svobody, pilotní projekty týkající se zadržení a osvědčené postupy v oblasti vězeňské správy.“

6.1. Stávající činnosti související se zadržením na úrovni EU

Komise prostřednictvím různých finančních programů podporuje řadu činností souvisejících s věznicemi²⁵. Tyto činnosti mohou mít různé formy, počínaje studii podmínek ve věznicích, konče praktickými projekty týkajícími se vzdělávání a odborné přípravy a sociálního začleňování, jakož i znovuzачlenění bývalých pachatelů.

²³ Dokument, Štrasburk dne 6. června 2006, PC-CP (2006) 09, „Vazba mladistvých a vyváženost mezi poučením a trestem – mezinárodní srovnání vývoje a vyhlídky do budoucnosti“.

²⁴ Viz mj. rozsudky ve věcech *Peers v. Řecko* (19. dubna 2001), *Salejmanovic v. Itálie* (16. července 2009), *Orchowski v. Polsko* (22. ledna 2010).

²⁵ Viz tabulka 2.

6.2. Monitorování podmínek zadržování ze strany členských států

Nezbytným předpokladem pro rehabilitaci pachatelů jsou dobré podmínky zadržení. Na základě několika zpráv týkajících se podmínek zadržování ve věznicích v EU došlo k závěru, že některé věznice nesplňují mezinárodní normy, a to včetně Evropských vězeňských pravidel Rady Evropy a Standardních minimálních pravidel OSN pro zacházení s vězni²⁶.

Vězeňské normy v Evropě vytváří zejména Rada Evropy, včetně Evropského soudu pro lidská práva, Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání a Výboru ministrů. Normy uvedené v Evropských vězeňských pravidlech sice nejsou závazné, ale ve velké míře jsou respektovány.

Opční protokol k Úmluvě proti mučení OSN z roku 2006 (OPCAT) zavedl nový systém pravidelných návštěv na místa zadržení s cílem zabránit špatnému zacházení se zadrženými. Na vnitrostátní úrovni musí státy, které jsou stranami OPCAT²⁷, zavést nebo stanovit vnitrostátní preventivní mechanismy pro monitorování věznic.

EU a Rada Evropy společně financují projekt propagující zřízení aktivní sítě vnitrostátních preventivních mechanismů v Evropě na podporu vzájemné výměny zkušeností a kritických připomínek.

Komise společně s Radou Evropy pravidelně jednají o otázce, jak lépe koordinovat práci těchto monitorovacích orgánů, aby se zamezilo duplikaci a podpořila součinnost. Podle vnitrostátních preventivních mechanismů je důležité pravidelné setkávání v rámci neformální sítě k projednání záležitostí spojených se zadržováním a výměnou osvědčených praktik v tomto oboru. Rovněž by bylo vhodné podpořit správce věznic v Evropské unii v pravidelném setkávání. Je však jasné, že není třeba vytvářet další sítě pro monitorování věznic Evropské unie. Ze dvou kulatých stolů uspořádaných za účelem setkání vnitrostátních orgánů pro monitorování a správců vyplynulo, že EU by mohla přispět podporou lepší koordinace různých sítí.

OTÁZKA TÝKAJÍCÍ SE MONITOROVÁNÍ PODMÍNEK ZADRŽENÍ

9) Jak může být lépe podporováno monitorování podmínek zadržení ze strany členských států? Jak může EU podnítit správce věznic ke spolupráci formou sítí a sdělování osvědčených praktik?

6.3. Evropská vězeňská pravidla

Evropská vězeňská pravidla, které přijala Rada Evropy v lednu 2006, obsahují komplexní pokyny pro vedení věznic a zacházení s vězni. Jejich cílem je chránit základní práva vězňů způsobem, který odpovídá legitimnímu účelu jejich zadržení, a stanovit, že podmínky by měly usnadnit znovuzачlenění po propuštění z věznice.

Evropská vězeňská pravidla nejsou závazná, ačkoli je Evropský soud pro lidská práva využívá jako východisko při posuzování stížností na podmínky ve věznicích. Judikatura Evropského

²⁶ Doporučení Rady Evropy (2006)2 o Evropských vězeňských pravidlech a Standardních minimálních pravidlech Organizace spojených národů pro zacházení s vězni (1995).

²⁷ Ke dni 2. února 2011 ratifikovaly OPCAT následující členské státy: CY, CZ, DK, EE, FR, DE, LU, MT, NL, PL, RO, SI, ES, SE a UK. Následující členské státy OPCAT podepsaly: AT, BE, BG, FI, IE, IT a PT.

soudu pro lidská práva usiluje o nápravu příliš špatných podmínek ve věznicích v jednotlivých případech, ale nemůže dosáhnout jednotného dodržování pravidel ve všech členských státech.

S ohledem na značné zkušenosti a práci zaujímá v této oblasti Rada Evropy přední úlohu. Budoucí opatření Evropské unie v této oblasti může hrát roli při zajišťování rovnocenných vězeňských norem pro řádné fungování nástrojů vzájemného uznávání, jak stanoví oddíl 3.

OTÁZKA TÝKAJÍCÍ SE NOREM ZADRŽENÍ

10) Jak lze lépe podporovat úsilí Rady Evropy a členských států o zavedení norem dobrých podmínek při zadržování do praxe?

7. VEŘEJNÉ KONZULTACE

Komise doufá, že se tato zelená kniha setká s vřelým přijetím a podnítí zájem mnohých. Tento dokument obsahuje deset otázek a Komise má zájem o zpětnou vazbu, připomínky a odpovědi od odborníků, jako např. soudců, státních zástupců, právníků či jiných odborníků z oblasti práva, ředitelů správy věznic, osob pracujících v sociálních a probačních službách, vazebních střediscích a věznicích, zaměstnanců akademických kruhů, příslušných nevládních organizací a orgánů státní správy.

Odpovědi je třeba zaslat do 30. listopadu 2011 na adresu:

**European Commission
Directorate-General Justice
Unit B1 – Procedural Criminal Law
MO59 03/068
1049 Brussels
Belgie**

nebo e-mailem na adresu:

JUST-CRIMINAL-JUSTICE@ec.europa.eu

Prohlášení o ochraně osobních údajů

Účel a rozsah zpracování osobních údajů:

Komise Vaše osobní údaje zaregistruje a dále zpracuje v rozsahu nezbytném pro další práci s Vašimi odpověďmi do veřejné konzultace. Tyto údaje budou zpracovány v souladu s požadavky nařízení (ES) č. 45/2001 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů. Budou zaregistrovány a uchovány po dobu, kdy bude s Vaším příspěvkem nutné dále pracovat. Z důvodu transparentnosti budou Vaše odpovědi, včetně jména a postavení ve Vaší organizaci, zveřejněny, zejména prostřednictvím internetových stránek Komise: [http://\[...\]](http://[...].).

Právo na opravu a osoba odpovědná za kontrolu osobních údajů:

Požadujete-li ohledně zpracování svých osobních údajů nebo výkonu svých práv (např. ohledně přístupu a opravy nepřesných nebo neúplných údajů) další informace, obraťte se, prosím, na: JUST-CRIMINAL-JUSTICE@ec.europa.eu

Máte právo se kdykoli obrátit na evropského inspektora ochrany údajů: edps@edps.europa.eu

PŘÍLOHY

TABULKA 1: POČET OSOB UMÍSTĚNÝCH VE VĚZNICÍCH V EVROPSKÉ UNII V OBDOBÍ 2009–2010

Statistika: Počet osob umístěných ve věznicích v Evropské unii

(Prameny: Mezinárodní centrum pro studium věznic (International Centre for Prison Studies) – King's College – University of London, dostupné na internetové adrese:

<http://www.kcl.ac.uk/depsta/law/research/icps/worldbrief/?search=europe&x=Europe>

a Eurostat Statistics in focus (Statistika v kostce) – 58/2010)

Členské státy EU Údaje od 2009/2010	Počet osob ve věznicích celkem (včetně osob ve vazbě / osob ve vazební věznici)	Osoby ve vazbě (procento z počtu osob umístěných ve věznici)	Míra obsazení (na základě oficiální kapacity)	Poměr osob umístěných ve věznici k počtu obyvatel (na 100 000 obyvatel státu)	Vězni, kteří nejsou státními přísluš. daného státu (procento z počtu osob umístěných ve věznici, vč. státních příslušníků, kteří nejsou občany EU) a	Mladiství / nezletilí (procento z počtu osob umístěných ve věznici)
Rakousko	8 671	23,7 %	102,9 %	103	45,8 %	2,6 %
Belgie	10 501	35 %	118,9 %	97	41,1 %	0,3 %
Bulharsko	9 071	10,4 %	155,6 %	120	1,9 %	0,5 %
Kypr	831	38,4 %	150,5 %	105	59,6 %	0,6 %
Česká republika	22 575	11,3 %	111,9 %	214	7,3 %	0,7 %

Dánsko	3 967	34,9 %	96 %	71	21,9 %	0,5 %
Estonsko	3 436	21,9 %	97,2 %	256	39,4 %	1 %
Finsko	3 231	17,1 %	98,2 %	60	10,3 %	0,1 %
Francie	59 655	27,7 %	118,1 %	96	19,2 %	1,1 %
Německo	69 385	15,5 %	89,0 %	85	26,3 %	3,5 % (pouze osoby ve vazbě)
Řecko	11 547	27,4 %	129,6 %	102	43,9 %	4,4 %
Maďarsko	15 373	29,3 %	127,7 %	153	3,8 %	3 %
Irsko	4 409	14,9 %	103,7 %	99	10,8 %	2,4 %
Itálie	68 795	43,6 %	153 %	113	36,9 %	0,5 %
Lotyšsko	7 055	28,3 %	70,4 %	314	1 %	2,1 %
Litva	8 655	14 %	85,5 %	260	1,2 %	2,5 %
Lucembursko	706	47,2 %	99,3 %	139	69,5 %	0,7 %
Malta	583	35,2 %	84,5 %	140	40,1 %	6,1 %
Nizozemsko	15 604	36,3 %	86,4 %	94	27,7 %	4,7 %
Polsko	82 794	10,3 %	97,4 %	217	0,7 %	0,3 %

Portugalsko	11 896	19,4 %	98,5 %	112	20,2 %	0,7 %
Rumunsko	28 481	16,5 %	81,4 %	133	0,7 %	1,6 %
Slovensko	10 044	17,4 %	94,6 %	185	1,8 %	0,8 %
Slovinsko	1 385	24,4 %	124,2 %	67	10,8 %	2 %
Španělsko	73 520	18,7 %	136,3 %	159	35,5 %	0 % (2,1 % do 21 let)
Švédsko	7 286	24,7 %	105,4 %	78	28,7 %	0,1 %
Spojené království²⁸						
a) Anglie a Wales	85 206	14,9 %	107,2 %	154	12,9 %	1,9 %
b) Skotsko	7 781	20,2 %	105,2 %	149	3,4 %	1,5 %
c) Severní Irsko	1 557	36,8 %	82,7 %	86	8 %	1 %
PRŮMĚR EU		24,7 %	107,3 %	137	21,7 %	1,6 %

²⁸ Údaje pro Spojené království jsou uvedeny zvlášť vzhledem k tomu, že v a) Anglii a Walesu, b) Skotsku a c) Severním Irsku existují tři oddělené jurisdikce.

TABULKA 2: STÁVAJÍCÍ ČINNOSTI PODPORY NA ÚROVNI EU

<u>Název</u>	<u>Druh činnosti</u>	<u>Popis</u>
<u>Program „Trestní soudnictví“</u>		<u>Z programu Trestní soudnictví jsou financovány projekty související s trestním soudnictvím.</u>
	<u>„Studie týkající se zadržování v EU“</u>	<u>„Studii o zadržování v EU“ vypracovává Institute for International Research on Criminal Policy při Univerzitě v Gentu (BE) a v Tilburgu (NL). Jde o empirické dotazníkové celoevropské šetření týkající se podmínek zadržování ve všech členských státech. Zabývá se podmínkami ve věznicích, délkou zadržení, předčasným propouštěním, zdravotním stavem vězňů, udržováním pořádku (dodržování mezinárodních norem) a kontrolami a monitorováním, rovněž obsahuje zvláštní část týkající se mladistvých. Toto šetření má být zveřejněno v létě 2011.</u>
	<u>„Vazba v Evropské unii“</u>	<u>Studie „Vazba v Evropské unii, Analýza minimálních norem pro vazbu a důvody k pravidelnému přezkoumání v členských státech EU“ vypracovaná Univerzitou v Tilburgu (NL) a Greifswaldu (DE). Obsahuje statistickou analýzu a zvláštní kapitolu ke každému členskému státu EU.</u>
<u>Cesty k začlenění</u>	<u>Evropská konference o vzdělávání ve věznicích</u>	<u>V únoru 2010 Evropská komise uspořádala Evropskou konferenci o vzdělávání ve věznicích s podtitulem Cesty k začlenění. Její výsledky byly přínosné pro formování způsobu budoucího vývoje modulů vzdělávání ve věznicích.</u>
<u>Celoživotní učení</u> <u>Program</u> <u>celoživotního učení</u> <u>a</u> <u>program</u> <u>Mládež v akci</u>	<u>Iniciativy zaměřené na rehabilitaci pachatelů</u>	<u>Vzdělávání a odborná příprava jsou nezbytnou součástí strategií efektivní rehabilitace, stejně jako opatření pro zapojení ohrožené mládeže. Hlavními nástroji EU jsou program celoživotního učení a program Mládež v akci. Iniciativy, které se konkrétně zaměřují na rehabilitaci pachatelů, představují přes 100 grantů v celkové výši přibližně 12 milionů EUR.</u>
<u>Evropský sociální fond</u>	<u>Podporuje profesní a sociální znovuzачlenění bývalých pachatelů.</u>	<u>Evropský sociální fond podporuje jak profesní, tak sociální znovuzачlenění bývalých pachatelů. Společně se dospělo k názoru, že jediný</u>

Iniciativa
Společenství
EQUAL, atd.

Jejím cílem je zlepšit
zaměstnatelnost bývalých
pachatelů

nejdůležitější faktor pro snížení rizika
opětovného spáchání trestného činu je,
že má pachatel po propuštění na
svobodu zaměstnání. Na opatření na
podporu sociálního začlenění nejvíce
znevýhodněných skupin, mezi které
patří vězni a bývalí pachatelé, je
vyčleněna na období 2007–2013 částka
přibližně 10 miliard EUR.

Cílem iniciativy Společenství EQUAL
je zlepšit zaměstnatelnost bývalých
pachatelů. Byla zřízena a do začátku
roku 2012 bude financována
Vzdělávací síť pro znovuzačlenování
bývalých pachatelů, která sdružuje
jedenáct členských států. Strukturální
fondy jsou využívány v několika
programech pro účely poskytování
odborného vzdělávání v nápravných
zařízeních. Jde o investice Evropského
fondu pro regionální rozvoj v
oblastech jako např. pracoviště pro
vzdělávací kurzy, a doplňují je
opatření z Evropského sociálního
fondu, jež mají napomoci
znovuzачlenění bývalých vězňů do
společnosti.

Projekt Peer-to-
Peer II

Jeho cílem je omezit na
vnitrostátní úrovni v Evropě
vzájemné špatné zacházení
spoluvězňů

Evropská komise, Rada Evropy a nově
vzniklý Svěrenecký fond pro lidská
práva se společně podílí na
financování rozsáhlého projektu
nazvaného Peer-to-Peer II, do něhož
spadá financování evropského
projektu národních projektových
manažerů. Celkovým cílem projektu
je omezit na vnitrostátní úrovni
vzájemné špatné zacházení
spoluvězňů.